БУХЫ С... ...ОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№305 (8222) | 1956 оной декабриин 30, воскресенье | Сэн 20 мүнгэн

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Москва, Кремль. Д. Черновой фото.

Уран хурса үгөөрөө олоной зориг бадаруулыт!

«Хамтымнай баялигай хаһаг эшэ һудалнуудай хүгжэн милтаржа байдаг, капитализмын үлэгдэлнүүдһээ хахасаһан сэбэр бодолтой шэнэ хүнүүдэй хүмүүжэдэг шэнэ общество байгуулхадань арад түмэндөө туһалхын тула оролдосотой шударгыгаар оролсодог, эдэбхи түгэс тэмсэгшэд байхыень өөһэдынгөө уранзохёолшодто советскэ арад хүсэнэ» гэжэ уранзохёолшодой бүхэсоюзна хоёрдохи съездэ КПСС-эй Центральна Комитедэй эльгээһэн амаршалга соо хэлэгдэнэ.

Партиингаа сэсэн мэргэн заабариие хүтэлбэри болгон, Бурят-Монголой олонхи уранзохёолшод улам хурса ба удха түгэсөөр бэшэхэ зорилготой оролдолго хүсэл гаргана. Тиигэһэнэй ашаар нүхэд Х. Н. Намсараев, Ч. Ц. Цыдендамбаев, М. Н. Степанов, Д. Б. Батажабай, Р. В. Белоглазова болон бусад шэнэ зохёолнуудые бэшэжэ, уншагшадаа һонирхуулба. Тэрэшэлэн олохон залуушуул уран найруулгын онол оншые шудалжа, зохёолшод болохоор зоринхой.

Гэхэ зуура, бүхы уранзохёолшодой хүсэд эдэбхитэй, үүсхэлтэйгээр хүдэлмэрилөө һаань, бүри олон зохёолнууд бэшэгдэжэ, улад зоноо үшөө ехээр баясуулха байһаниинь дамжаггүй. Ямаршье зохёол бэшэжэ яһала шадахаар зарим нүхэд (поэт Б. Б. Базарон, драматург Г. Ц. Цыдынжапов, критик М. П. Хамаганов ба бусад) һүүлэй хэдэн жэлэй туршада биратай юумэ бэшээгүй байха юм.

Тэрээнһээ гадна, манай зарим уранзохёолшод роман, повесть ба поэмэ бэшэхэбди гээд, һайн рассказ, очерк, шог найруулга мэтын түргэн нүлөөлдэг тобшо зохёолнуудые бэшэхэеэ болишонхой. Ехэ «захата» бүтээхэ гэжэ эрмэлзэдэгынь тон һайшаалтайшье һаа, бага жанрнуудые тоодоггүйнь муу байна. Юундэб гхэдэ, литературын бүхы жанрнуудые улам баяжуулан хүгжөөхыень советскэ уранзохёолшодһоо Коммунистическэ партимнай хододоо эридэг.

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, арадай ажахын ба соёл культурын бүхы һалбаринуудые бүри түргэнөөр хүгжөөхын түлөө хото, хүдөөгэй ажалшадай шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байхада, «сэдьхэл бодолой инженернүүд» гэлсүүлдэг уранзохёолшодой хаагуур ябаха, юу хэхэ ёһотойнь элитэ. Тэдэнэр эрхим түрүү техникын, элдэб шухала хэрэгсэлнүүдэй бүтээгдэдэг заводууд болон фабрикануудта, шэнэ барилгануудта, элбэг баян ургасын түлөө, малажалһаа бүри ехэ ашаг шэмэ абадаг болохын түлөө тэмсэлэй ябуулагдажа байгаа социалистическэ хүдөө ажахыда, культура болбосоролой гуламтануудта — бодото ажабайдалай бусалан орьёлжо байдаг газарнуудаар ябажа, уран хурса ба үнэн үгын хүсөөр олониитын зориг бадаруулан, шэнэ илалта, амжалта хангалсаха зэргэтэй.

Энэ ушарые хараада абажа, уранзохёолшодые бүри эдэбхитэйгээр хабаадуулха зорилго табяад, «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакци рассказуудай, очеркнуудай конкурс соносхобо. Эдэниие бэшэхэ гол асуудалнууд ба услови манай газетын мүнөөдэрэй номерто толилогдоо.

Уранаар найруулан бэшэгшэд бүгэдөөрэн энэ конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадалсыт! Ажалай, культурын һалбаринууд дээрэ габьяа гарган зургаадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэдэг гайхамшаг баатарнууд тухай һай һайн очеркнууд, рассказуудые бэшэжэ алдаршуулха ба бүхы ажалшадые шэнэ баатаршалгада зоригжуулхань лабтай.

Тиихынгээ хажуугаар зарим хүнүүдэй ухаан бодолдо үлэһэн хуушан сагай үлэгдэлнүүдые хурса үгын дүлөөр ходо сорьёжо, гам хайрагүйгөөр галдан һалгаахын түлөө тэмсэхэ гээшэ уранзохёолшодой хүндэтэ хэрэг болоно. Тиимэһээ, манай уранзохёолшод шог найруулгануудыешье бэшэжэ толилхо ябадалда эдэбхитэйгээр хабаадалсахань дамжаггүй.

Манай ороной искусство ба литература удхынгаа баялигһаа гадна, үгэ найруулгын, уран бэлигэй талаараа дэлхэй дээрэ эгээн түрүү болохо ёһотой гэһэн Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын эрилтые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ республикымнай литература, искусствын бүхы хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо манай уранзохёолшод, саашадаа бүри ехэ үүсхэлтэйгээр, бүри ехэ оролдосотойгоор хабаадаха гэжэ найдагдана.

КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүд советскэ хүнүүдэй ажалай шэнэ ехэ дэбжэлтэ үүсхэнэ

* *

Манай хүдэлмэриин дүн

Декабрь һара соо манай комсомольско фермэдэ социалистическэ мүрысөөн бүри үргэнөөр дэлгэрбэ. Ушарынь энэ һара соо манай ороной, парти болон комсомолой ажабайдалда болоһон түүхэтэ ехэ событинууд—КПСС-эй болон ВЛКСМ-эй Центральна Комитедүүдэй декабрьска Пленумүүд боложо, эдэ үдэрнүүдтэ бидэнэр залуушуул бүхы советскэ хүнүүдтэй хамта улам эршэ зоригтойгоор ажаллаһан байнабди. Тиигэжэ фермээрээ үнгэрэгшэ жэлэйнгээ энэ үеынхидэ орходоо һү һаалгаяа 1,5 дахинһаа үлүүгээр дээшэлүүлбэбди.

Би ажахын үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын 3 һара соо даажа байһан үнеэн бүриһөө 220-ёод литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө 400 гаран литр һаагаад байнаб. Энэ жэлдэ даажа байһан 11 үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 литр һү һааха зорилго табинхайб.

Үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгые һайжаруулһанай ашаар бидэнэр һү ехээр һаадаг болообди. Үбэлжэлгын үлөөшэ һарануудта һү бүри ехээр һаажа абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө тэмсэхэбди.

Манай фермэ һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөндэ түрүүлжэ, ВЛКСМ-эй айкомой, мүн колхозой правлени болон партийна организациин дамжуулгын Улаан тугуудта хүртэнхэй.

Ингэжэ бидэнэр түрэл Коммунистическэ партиингаа, комсомолойнгоо Центральна Комитедүүдэй декабрьска Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй харюуда эрхимээр ажаллажа байнабди.

Вера Батышева, Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой комсомольско фермын һаалишан.

Түрэл партидаа баяр хүргэнэ

Партиин Центральна Комитедэй декабрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Түнхэнэй аймагай механизаторнууд, колхоз бүхэнэй гэшүүд үдэр үнгэрхэ бүри ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа байна.

Аймагай МТС-үүд, колхозууд, предприяти, эмхи зургаануудаар партиин ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ эхилэнхэй.

Түнхэнэй МТС-тэ олон механизаторнуудай хабаадалгатай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэбэ. Үгэ хэлэһэн механизаторнууд өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые оруулха зуураа, партиин үдэр бүри хандуулжа байдаг анхарал оролдолгодо баяр баясхалан хүргөөд, саашадаа үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Тус МТС-эй механизаторнууд хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгын түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 21-дэ сүм дүүргэһэн байха юм.

— Пленумэй шиидхэбэринүүд маанадай ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагданхай,—гэжэ тус МТС-эй тракторист нүхэр Ошоров хэлээ.—Тиин энэ анхарал оролдолгодонь харюу болгон бидэнэр ниитынгээ малажалда тэжээл зөөлгэдэнь, түл абалгадань колхозуудта туһаламжа үзүүлхэ байнабди.

Мүнөө Түнхэнэй МТС-эй тракторна бригадануудай гэшүүд туһаламжа үзүүлхын зорилгоор харьяата колхозуудтаа ошоод ажаллажа байнхай.

В. Иванов.

Үшөө ехэ амжалтын түлөө

БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрикын цехүүдээр хөөрэлдөөнүүд болоно:

—Эдэ шиидхэбэринүүдые уншаад байхадаа үшөө һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха дурамни хүрэнэ,—гэжэ будалгын цехын үнинэй хүдэлмэришэн Елена Степановна Казакова хөөрэнэ.— Манай фабрикын коллектив жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур гушан таба мянган метр драп, сэмбэ, трико үйлэдбэрилбэ. Партиин ЦК-гэй декабрьска Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа 1957 ондо бүри һайнаар хүдэлхэбди, гэхэтэйнь сасуу сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар тэрэниие дэмжэбэ.

Тэрэшэлэн үгэ хэлэһэн нүхэд Брагинцева, Кузнецова, Бурлина болон бусад шэнэ уялгануудые абаа.

Т. Бадмаев.

★ АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД ★

Улан-Удын механизированнэ шэлэй завод 1956 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, шэнэ жэлые ажалай амжалтаар угтажа байна. Машинно-ванна цехын шэл хайлуулагшын туһалагша Сергей Галсанович Алексеев үдэрэйнгөө даалгабариие 115—120 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Алексеев хүдэлмэрилжэ байна. **А. Мантаевай фото.**

Модошодой алдарта хэрэгүүд

Республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэд КПСС-эй XX съездын шиидхэбэриие бэелүүлэн, энэ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилжэ гараба. Гүрэнһөө элбэгээр үгтэжэ байһан баян техникые һайнаар ашаглан, модошоднай 1956 ондо модо шэрэхэ түсэбөө декабриин 25-да 100,2 процент дүүргээ. Тиин нёдондоной энэ үеынхиһөө аяар 111 мянган кубометр ехэ модо Эхэ орондоо үгөөбди.

Үнгэрһэн үе соо ажалай бүтээсэ 7 процентээр, автомашинаар модо шэрэлгэ — 29,9, тракторaар модо таллуулга 14 процентээр дээшэлээ. Тэрэшэлэн продукциин өөрынь үные химдаруулһанай ашаар 12957 мянган түхэриг мүнгэн арьбалагдаа.

Түрүү леспромхозуудай коллективүүд зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлые ажалай шэнэ амжалтаар угтажа байна. Баргажанай, Баруун-Тарбагатайн, Байкальска, Хориин ба бусад леспромхозуудай модошод декабриин 25 хүрэтэр модо шэрэхэ жэлэйнгээ даалгабаринуудые 104 — 110 процент хүрэтэр дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур модо элбэгээр бэлэдхэбэ. Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолнуудтай танилсаһанайнгаа һүүлээр, манай модошод шэнэ уялгануудые абажа, 1957 ондо бүри ехэ модо бэлдэхэ гэжэ шиидэнэ.

Л. Митапов.

600 мянган түхэригэй продукци

Улан-Удын хилээмэ баридаг № 1 заводойхид зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэбэ. Тиин декабриин 23-да тэдэнэр валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ даалгабариие 100,2 процент дүүргэһэн байна.

Завод жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 600 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, 1957 ониие угтахань.

КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй тогтоолдо харюу болгон тус коллектив шэнэ уялга абаба.

С. Казарбин.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй искусствын хүдэлмэрилэгшэдые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Монгол Арадай Республикада гастрольдо амжалтатайгаар ябажа ерэһэнэйнь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Арсаланов** Абидые—БМАССР-эй габьяата артист, дууша-солистые,
2. **Арсеньева-Барцева** Софья Базаровнае—БМАССР-эй габьяата артистка, баледэй солисткые,
3. **Гергесова** Татьяна Ефремовнае—БМАССР-эй арадай артистка, баледэй солисткые,
4. **Дадуев** Гавриил Габановичые—композитор, артистые,
5. **Дадуева** Прасковья Александровнае—концертмейстерые,
6. **Дашиева** Буда-Ханда Тарбаевнае—хоорой артисткые,
7. **Жалсабон** Дашидондок Жалсаповичые—БМАССР-эй Культурын министрые,
8. **Линховоин** Лхасаран Лодоновичые—БМАССР-эй арадай артист, дууша-солистые,
9. **Похосоев** Дмитрий Матвеевичые—оркестрын артистые.
10. **Санжиев** Максим Цыденовичые—БМАССР-эй габьяата артист, баледэй артистые,
11. **Скольчикова** Мария Сергеевнае—хормейстерые,
12. **Тумурова** Василиса Андреевнае—БМАССР-эй габьяата артистка, баледэй солисткые,
13. **Хоборков** Цырен Лобсановичые—БМАССР-эй арадай артист, дууша солистые,
14. **Цыдынжапов** Гомбожап Цыдынжаповичые—СССР-эй арадай артист, ансамблиин хүтэлбэрилэгшые,
15. **Шалыгин** Василий Васильевичые—баянистые,
16. **Шестакова** Мария Ефимовнае—БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзураашые.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 28.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой дуу, хатарай ансамблиие БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Монгол Арадай Республикада гастроль амжалтатайгаар үнгэргэһэнэйнь түлөө Бурят-Монголой дуу, хатарай ансамблиие Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 28.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой дуу, хатарай ансамблиин артистнуудта Бурят-Монголой АССР-эй габьяата артист гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Эстрадна искусствые хүгжөөхэ талаар үрэ ехэтэй хүдэлмэри хэһыень тэмдэглэжэ, Бурят-Монголой АССР-эй габьяата артистын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо;

1. **Егоров** Ефрем Мондороновичто— баледэй артистда.
2. **Шанюшкина** Чимита Григорьевнада—дууша-солисткада.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 28.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Б. Б. Ямпиловта Бурят-Монголой АССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Бурят-Монголой национальна хүгжэмэй ба эстрадна искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ, композитор нүхэр **Ямпилов** Баудоржо Базаровичта Бурят-Монголой АССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 28.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие бодотоор хүтэлбэрилхэ

☆

Ц. ДОНДУКОВ, КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь

☆ ☆

Улан-Удэ городой ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ, удха түгэлдэрөөр ябуулжа байха арга боломжонууд гүйсэд бии гээшэ. Театрнууд болон кинотеатрнуудhаа гадна, 17 клуб, 65 библиотекэ городой ажалшадые хангана. Эдэ эмхи зургаануудта өөрынгөө хэрэг ажалые hайн мэдэхэ, шадамар хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэртэ олон тоото эдэбхитэд туhалдаг байна.

Партиин XX съездhээ хойшо городой культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ажал-ябуулгаяа нэгэ бага hайжаруулжа, ажалшадай эрилтые яhала харюулдаг боложо байнхай. Паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд Культурынгаа ордоной хүдэлмэриие магтан хэлсэдэг болоо. Тус ордоной хүдэлмэри олон янзын аргаар ябуулагдана. Эндэ уласхоорондын темээр, орон доторхи байдал тухай асуудалнуудаар, литература болон искусство, наука болон техникэ тушаа жэлэй хугасаа соо зуу гаран лекци уншагдаа. Лекцинүүд hонирхолтойгоор үнгэрдэг болоо.

Эндэхи уранhайханай самодеятельность hайнаар хүдэлнэ. Тэрэнэй олон янзын кружогуудта зуугаад шахуу хүн хабаадалсана. Ордоной уран бэлигтэн гансашье заводойнгоо хүдэлмэришэдтэ бэшэ, харин городой бусадшье предприятинуудта ошожо, зүжэг, хатар, наада харуулжа hонирхуулдаг юм. Недели бүхэндэ ордон соо самодеятельностиин коллективэй, мүн городой артистнарай хүсөөр зүжэгүүд болон концертнүүд харуулагдана. Культурын ордоной агитбригада хирэ хирэ болоод лэ колхозуудта ошожо, концерт табидаг, лекци, элидхэл хэдэг юм.

Ордон соо харуулан ойлгуулха агитаци hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Шэнэ табанжэлэй асари ехэ түсэбүүдые, Бурят-Монголой экономико болон культурые саашадань хүгжөөхэ арга боломжонуудые харуулhан гоё стенднүүд эндэ бии. Заводой хүгжэлтые, түрүү хүнүүдые харуулhан фото-монтажнууд, витринэнүүд, альбомууд табигданхай байдаг.

Энэ жэлдэ Культурын ордон соо hурагшанарай таhалга бии болгогдоо. Эхэ эсэгынгээ ажалдаа байха үедэ 80 гаран хүүгэд hургуулиhаа тараад, эндэ сугларжа, гэрэйнгээ даабари хэдэг, номоо үзэдэг, наададаг. Хүүгэдые хүмүүжүүлгэдэ hургуулинуудта, гэртэхюулдэнь туhалха хэрэгтэ иимэ таhалгануудые эмхидхэлгэ угаа ехэ удхашанартай байна. hайшаалтай энэ үүсхэлые үргэнөөр дэмжэжэ, ехэ ехэнүүд клубуудта иимэ таhалгануудые бии болгохо шухала.

Заводой партийна комитет Культурын ордондо ехэ анхаралаа хандуулжа, хүдэлмэриинь түсэблэлсэдэг, шэнэ юумэ үүсхэхэдэнь туhалдаг байна.

Тэрэшэлэн мяха-консервын комбинадай, ПВЗ-гэй 5-дахи участогай, Серовой нэрэмжэтэ клубууд хүдэлмэрээ нилээд hайжаруулhан байна.

Клубуудай ябуулдаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ шэнэ арга дүршэл бии боложо байhаниинь hайшаалтай. ПВЗ-гэй Культурын ордоной, железнодорожно узелай клубай болон табадахи участогай клубайхид радио-үнгэтэ газетэ гаргадаг болонхой. Хүдэлмэришэд энэ үүсхэлые ехэтэ hайшаагаа. Магнитофондо бэшэлгэтэйгээр гаргагдадаг радио-үнгэтэ газетэ редколлегитэй, уранзурагшатай юм. Тэдэнэр түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлдэг, социалистическэ мүрысөөнэй ябасые харуулдаг, ажалай журам эбдэгшэдые шүүмжэлдэг байна.

Мяха-консервын комбинадай, сэмбын фабрикын клубуудай эмхидхэдэг «Асуудал ба харюугай вечернүүд» hонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ. Ажалшадай хэдэн янзын асуудалнуудта гансашье предприятиин хүтэлбэрилэгшэд бэшэ, мүн агитаторнууд, пропагандистнууд, районой болон городой организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд тодорхой харюунуудые үгэдэг байна. «Знание—сила» гэhэн сээжээр хэлэгдэдэг журнал клубуудай хүдэлмэридэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байнхай.

Эдэ арга дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхыень партийна, советскэ, профсоюзна организацинуудта, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ КПСС-эй горком hайшаан дурадхаhан байна.

Энээнтэй хамта, город дотор ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри мүнөөнэй эрилтэдэ үшөөл харюусанагүй гэжэ сэхэ хэлэхээр байна. Клуб, библиотекэ бүхэнэй хүдэлмэриие hайжаруулхын ба тэдэниие культурын бодото гуламта болгохын тулада ехэхэн оролдолго гаргаха шухала гэжэ КПСС-эй горком тоолоно.

Олохон клубууд болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэриин удхань мүнөө сагай ажабайдалай эрилтэдэ харюусанагүй. hүүлэй үедэ лекцинүүд олоор уншагдадаг болоhоншье hаа, тэдэнэй удхань үшөөл hула байhаар. Уранhайханай самодеятельностиин зарим кружогуудые дүршэл, бэлэдхэл багатай хүнүүд хүтэлбэрилнэ. Зарим партийна организацинууд клубууд болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие эрид hайжаруулха тушаа хүсэд оролдолго гарганагүй гэхэ хэрэгтэй.

Энээн тушаа хэдэн баримтануудые дурдахада болоно. Дээдэ-Березовкын хирпиисын завод hайн клубтай. Тэрэ клубай хүдэлмэриие hонирхолтойгоор, олон янзаар ябуулжа болохоор юм. Теэд парторганизаци клубай хүдэлмэреэр hонирходоггүй. Иимэhээ энэ клуб угаа муугаар хүдэлнэ. Заводто хэдэн зуугаад хүдэлмэрилэгшэд ажалладаг, теэд тэдэнэр клубтаа ошодоггүй шахуу. Яахадааб гэхэдэ, клуб соо зохидгүй, хүйтэн байдаг. Уранhайханай самодеятельностиин кружогой хүдэлмэрилхэ таhалганууд мүнөө хамтын байра болгогдошонхой. Тиимэhээ кружок тараагдаад, хахад жэлэй хугасаа соо юушье хэгдэнэгүй.

Мебельнэ фабрикын, модоной заводой, мүн «Луч» клубууд үбэлэй сагта hаадгүйгөөр hайнаар хүдэлмэрилхэ бэлэдхэлгүй байшоо. Тиимэhээ мүнөө үедэ эндэ культурно-ниитын хүдэлмэри оройдоо ябуулагданагүй гэхэдэ болохо. Хаа-яа кино харуулбал, танца эмхидхэбэл хүрөө бэзэ гэжэ эндэхин hанадаг.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ олон дутагдалнууд бии. Зарим библиотекэнүүд уншагшадай конференци үнгэргэдэггүй, шэнэ номуудые зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэдэггүй байна.

Партийна, советскэ, профсоюзна организацинууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие үндэhөөрнь hайжаруулха зорилготой. Тэдэнэй хүдэлмэриие удха түгэлдэр, hонирхолтой болгохо шухала. Клубууд, библиотекэнүүд болон улаан булангуудта лекцинүүдые ходо уншажа, hонин тематическа вечернүүдые үнгэргэжэ байха хэрэгтэй. КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ олониитые элсүүлхэ, парти болон правительствын политикые тайлбарилха, наука болон техникын туйлалтануудые, түрүү дүршэлые ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала байна.

Үйлэдбэриин-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, научна интеллигенциие, мэргэжэлтэдые, багшанарые энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулха хэрэгтэй. Лекци уншалга эмхидхэхэдээ бодото ажабайдалhаа абтаhан тоо, баримтануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, ойлгууламжын хүдэлмэриие нүлөө ехэтэй, эмхидхэхы, дайшалхы удхашанартай болгохо шухала байна.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ажалшадай сүлөөтэй сагаа сэнгэлигээр, бэедээ туhатайгаар үнгэргэхэ хэрэгые hайнаар эмхидхэхэ уялгатай.

Энэ талаар уранhайханай самодеятельность угаа ехэ удхашанартай байна. Юуб гэхэдэ, энээндэ хабаадалсагшад сагаа hонирхолтойгоор үнгэргэхэhөө гадна, хүмүүжэжэ, идейнэ хэмжээгээ дээшэлүүлдэг. Тиимэhээ энэ хэрэгые бүхы аргаар хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Партийна организацинууд культурын эмхи зургаануудые бэлэдхэл hайнтай хүтэлбэрилэгшэдөөр хангаха, тэдэнэй хүдэлмэридэ үдэр бүри туhалха, hурган хүмүүжүүлхэ, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ уялгатай. Гадна, эдэ эмхи зургаануудай материальна базые бэхижүүлхэ хэрэгтэй.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри хадаа манай партиин ажалшадай дунда ябуулдаг идеологическа хүдэлмэриин шухала хубинь мүн. Тиимэhээ культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриин идейнэ хэмжээе, тэрэнэй хүтэлбэрилгые hайжаруулха гээшэ парторганизацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

МУ...

АЙ...

ТҮРҮҮ ДҮРШЭЛ... ТАНИЛСАБА

Аймагай МТС, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, hүнэй-товарна фермэнүүдые даагшанар, партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэдhөө бүридэhэн делегаци Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо hаяхан экскурсяар ошожо ерэбэ. Тэдэнэр энэ колхозой hүнэй-товарна фермэнүүдэй ажалай түрүү дүй дүршэлтэй танилсаба.

КОЛХОЗДО КОНЦЕРТ ХАРУУЛНА

Суулгын МТС-тэ уранhайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэгдэнхэй. Кружогой хүдэлмэридэ 40 гаран хүнүүд хабаадалсана. Тэдэнэй тоодо трактористнууд Корабенков, Максимов, комбайнер Гусин, агроном Булдаков болон бусад бии. Кружогойхид декабриин 22-то Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, концерт табиба. Концертынь программа hонирхолтой, олон янзын байба. «Парти тухай», «Комсомолой алдар соло» гэhэн дуунуудые хоор дуулаа. Залуушуул ба студентнүүдэй Бүхэсоюзна фестивальда бэлдэлгын үедэ кружогойхид МТС-эй харьяата бүхы колхозуудаар, мүн Гашейн МТС-тэ ерэжэ, концерт харуулха түсэбтэй.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГА БЭЛЭДХЭНЭ

Нүхэр Калашниковай хүтэлбэрилдэг огородно бригадынхид (Сталинай нэрэмжэтэ колхоз) хабарай тарилгада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Эдэнэр 8 гектар талмай дээрэ саhа тогтоогоо, тэндэ 2 мянга гаран центнер наг шэбхэ зөөжэ гаргаба. Тэрээнhээ гадна 20-ёод центнер шубуунай аргал бэлэдхээ.

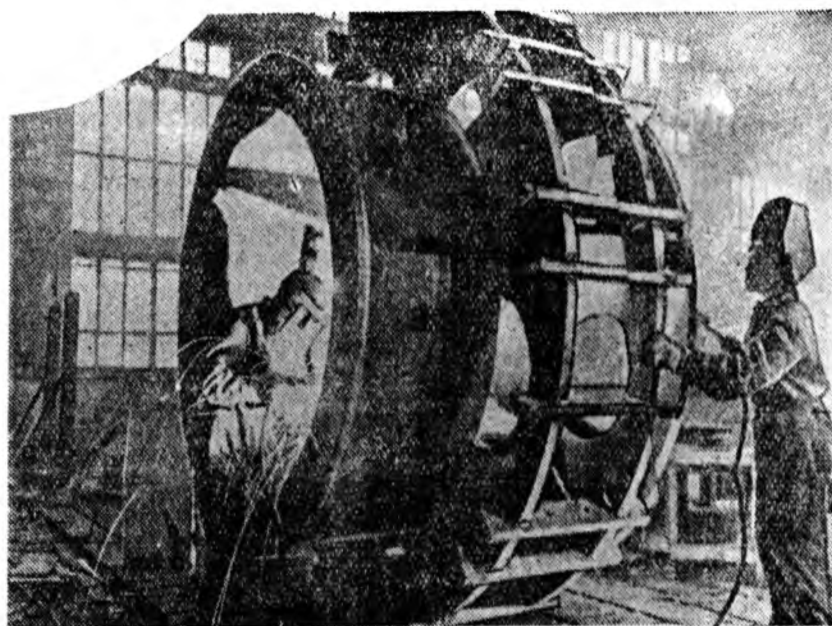
hОНИРХОЛТОЙ ЛЕКЦИ

«Ажал хүдэлмэри тухай хуулиие сахилга гээшэ предприятиие зүбөөр хүтэлбэрилхэ үндэhэн hуури мүн болого» гэhэн лекци аймагай прокурор А. Аюшеев Суулгын МТС-эй механизаторнуудта уншаба. Энэ лекци сугларагшадые ехээр hонирхуулба. Лекциин hүүлээр механизаторнууд олон асуудалнуудые асуугаад, тодорхой харюунуудые абаhан байна.

ПРОПАГАНДИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

КПСС-эй айкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедтэ пропагандистнуудай ээлжээтэ семинар үнгэргэгдэбэ. Семинарта хабаадагшад «Ажахын жэлэй дүнгүүд ба пропагандистнуудай зорилго», «Уласхоорондын байдал» тухай лекцинүүдые шагнаба. Пропагандистнууд Савинов, Павлов гэгшэд өөhэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Д. Цыбикжапов.

Ленинград. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» гэжэ завод атомай хүсөөр ябаха түрүүшын ледоколой хүсэтэ электродвигательнүүдые үйлэдхэхэ захил абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арбан дүрбэдэхи цех соо. Атомай хүсөөр ябаха ледоколой электродвигателиин якорьна звездае электросварщигууд Л. Ф. Иванов, В. А. Артемьев (баруун гарhаа) гагнажа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Уранhайханай фильмнүүдэй эрхим hайн сценаринуудые бэшэлгээр болоhон Бүхэсоюзна конкурс дүүрэбэ

Уранhайханай фильмнүүдэй эрхим hайн сценаринуудые бэшэхын тулада үнгэргэгдэhэн бүхэсоюзна конкурсын дүнгүүд гаргагдаба. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулан, энэ конкурсые СССР-эй Культурын министерство болон СССР-эй уранзохёолшодой Союз эмхидхэhэн байна. Конкурс хоёр туртай байгаа. (Нэгэдэхи турынь—республиканска, хоёрдохинь—бүхэсоюзна).

Кинодраматургида амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ шадаха бэлигтэй залуу зохёолшодые элирүүлхэ зорилго конкурсын үмэнэ табигдаhан байгаа. Тиимэhээ, үнинэй уранзохёолшодтой хамта залуушуул конкурсда олоороо хабаадалсаа.

Союзна республиканууудай оргкомитедүүдтэ 2400 сценари ороо. Тэдэнhээ республиканска жюриин hайшааhан 110 сценаринь бүхэсоюзна конкурсын жюриин үзэмжэдэ үгтөө. Темынгээшье, жанрайнгаашье талаар эдэ зохёолнууд элдэб олон янзын байха юм. Героическа эпопейнүүд, драманууд, кинокомединүүд, уршагта ябадал харуулhан сценаринууд тэдэнэй дунда бии.

Бүхэсоюзна конкурсын жюриин түгэсхэлэй заседани болоо. А. Сурков тэрээн дээрэ түрүүлэгшээр hуугаа. 22 сценариин авторнууд шанда хүртэбэ.

«Минии ажаhуудаг гэр» гэжэ И. Ольшанскиин сценари 100 мянган түхэригэй нэгэдэхи шанда хүртөө. Нэгэ гэртэ hуудаг жиирэй советскэ хүнүүдэй хуби заяанай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ ондо ондоо байhан тухай тус зохёол соо харуулагдана.

Дүрбэн сценари хоёрдохи шанда хүртөө. Гражданска дайнда зорюулан, «Дүлэтэмэ зам» гэhэн зохёол бэшэhэн Н. Фигуровский болон концлагериин хүндэ хүшэр эрхэ байдалда байхадаа Эхэ орондоо үнэн сэхэ байжа, дайсадтай баатарлигаар тэмсэhэн эрэлхэг советскэ хүнүүд тухай—«Зүрхэнэйнгөө сохилжо байгаа сагта» гэhэн сценариин автор И. П. Хорьков иимэ шангуудые абаа. «Василий Ташкин» гэжэ кинокомедиин сценариин түлөө В. Боков, Б. Ямпольский гэгшэд мүн лэ хоёрдохи шанда хүртөө. Худалдаа наймаанай техникум дүүргээд, ажаллахаяа хүдөө гараhан залуу хүбүүнэй энеэдтэй уршагта ябадалнууд тухай энэ комеди соо хөөрэгдэнэ. Ташкентын университедэй студентка Г. Кокин болон инженер Л. Кокиной зохёоhон—«Яша Топорковой hэбхи ябадал» гэжэ сценари шагнагдаа. Энэнүни удаан маргажа, ехээр бодожо үзэhэйнгөө, мүн алдуу эндүүнүүды хэhэнэйнгээ, бэрхэшээлнүүдые дабаhанайнгаа hүүлээр зүб замда роhон хүн тухай бэшэгдэhэн расказ юм.

Б. Вишневский («Матросууд» гэжэ сценари), И. Николаева ба О. Ряховский («Нэгэ үдэр»), К. Финн ба С. Клебанов («Далайн эрьед», Л. Левин («Олоной нэгэн»), А. Блистинов («Эрид шанга эхэнэр», Г. Ормо («Июниин нэгэ үдэр»), О. Стукалов («Ваня»), Г. Беленький ба Л. Мальцев («Минии зэмэ»), Л. Лейманис («Наурис») гэгшэдтэ—40—40 мянган түхэригэй гурбадахи шан олгогдоо.

Найман сценари—10—10 мянган түхэригэй урмашуулгын шанда хүртэбэ.

Бүхэсоюзна жюриин уряалаар конкурсда илагшад республиканудhаа Москва ерээ. Шангуудта хүртэhэн хүнүүд, мүн жюриин гэшүүд фильмнүүдые гаргаха талаар СССР-эй Культурын Министерствын главна управленидэ сугларба. А. Сурков конкурсын дүн соносхоод, илагшадые амаршалаа. Н. Погодин, Л. Леонов саашадаа амжалтатайгаар ажаллахыень, тэдээндэ хүсэбэ.

(ТАСС).

Мүрысөө үүсхэгшэ

Сибириин шанга хүйтэн ерээ гэжэ мэдэхээр: халтад гээл hаа хасар ама хайраад, хамар шэхэ «няд» гүүлээд абахаяа hанана. Ехэ-Нугын талаар—бүтүү манан. Үдэшын жабарай буухада нуга соогуур тунашаhан манан шэнгэржэ байба.

Энэ үедэ фермэ дээрэ хүдэлмэриин эгээл халуун үе—гахайнуудые эдеэлүүлгэ захалжа байгаа hэн. Сүлөө забдагүй, хүйтэниие хүйтэн гэнгүй ажаллажа байhан гахайшад бүлеэн уhанда бурдууг хэжэ худхаад, тэрэнээ хүнэгүүд соо эюулэн, гахайн байрануудай хоорондуур иишэ тиишээ гүйдэлөөрөө тооной алхалалдана.

—Мингаз Фасхутдинович ерэхэ болоо ёhотой, Гургума, бушуулая. Оройтод лэ гэжэ байнабди, зэмэлүүлэгшэ аа гүбди, — гэжэ гахайшадай нэгэн, хори гаража ябаhан залуухан басаган нүгөөдэдөө хандана.

— Нээрээшье, оройхон болошоо байна. Халима, энээнээ абаашажа, тэбшэ соо хэжэрхёод, гахайнуудаа бодхоохошни гү даа,—гэжэ Гургумань хэлэнэ.

Уданшьгүй хоройн урдаhаа «Шууг!», «Шу-уу-уг!», «Шууг!» гэхэ абяан дуулдажа, урда талаараа задагайгаар орхигдоhон дал соо хүбхыжэ байhан солоомон нобшо гэнтэ бута hүрэн, голигор, ута ута гахайнууд шаг шууяан болоhоор бодожо ерэбэ.

Гахайнууд эдеэгээ эдижэ захалхадаа бархиралдахань нэгэ бага намдуу боложо, баруун тээhээ үбэлэй сарья харгыгаар тэргэ моритой хүнэй ябахань дуулдана. Тииhээр байтар түргэ түргөөр,

зохидхон нугалбаряатайгаар татаhан маршын маягтай татаар дуунай аялгын үлэ мэдэг дуулдашахада: «Мингаз Фасхутдиновичнай ерэбэ» гэжэ гахайшадай нэгэн хэлэнэ.

Тииhээршье байтар, тэргэ моритой хүн ерэнэ. Гахайн байрын хажуугаар гарахынгаа тэндэ боожоо татажа, хоорбо соо дээрэхэнэ гаратар тээhэн солоомон дээрэhээ дунда зэргын бэетэй хүн хүнгэхэнөөр собхоржо буугаад, морёо хадуужархимсоороо, байрын дэлэетэй байhан үүдые хаб—яб байтар хаагаад, газааhаань хүндэлэн модоор тээгэлжэрхинэ. Дүтэлжэ ерээд мэндэшэлэлсэhэнэйнгээ hүүлдэ:

—Иимэ хүйтэнэй боложо байхада гахайнгаа байрын үүдые юундэ hула орхипот? Хамаг дулааниинь газаашаа гарашахагүй юм гү?—гэнэ нөөхи хүмнай.

Мингаз Фасхутдинович 40 гарамгай наhанай, туранхайшаг, шүрбэhэлиг бэетэй хүн. Дуугарха, хүдэлхэ янзыень харахада, ехэл бушуу, түргэн зантай хүн хэбэртэй. Хараха янзада, шанга зоригтой, хэлэhэнээ хүсэлдүүлжэ, hанаагаа амардаг янзатай хүн.

Мүнөөдэр үдэшын эдеэлүүлгые гахайшадайнгаа нэгэ бага оройтуулhыень мэдэбэшье, Мингаз Фасхутдинович тэрээн тухай дуугайгаар үнгэржэ, «хэдэн минутын зуура» суглархыень дурадхана.

—Зай, нүхэд,—гэжэ Мингаз Фасхутдинович ондоошье юумэ хэлэнгүй, дадаагүй хүнэй гайхашахаар хөөрөөгөө захална.—Бидэнэр гахайнгаа фермые хүл дээрэнь гаргаа гүбди?—гаргаа; гүрэндөө мяха үгэдэг болоо гүбди?—болоо; колхоздоо олзо оруулна гүбди?—оруулна. Тиигээд байхада үшөө юун хэрэгтэйб? Үшөөл урагшаа эрмэлзэхэ ёhотойбди.

—Тээсгэн боложо үнгэрhэн малажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай Хандалгатай танилсаhанаа hанана бэзэт?—гэжэ фермые даагша асууна.—Эхэ гахай бүриhөө тонно мяха абахын түлөө тэмсэе гэжэ тэрээн соо бии hэмнай. Энээн тухай бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Минии hанахада, фермынгээ томо эхэ гахай бүриhөө тонно гү, али 60 пүүд гахайн мяха абаха арга манда бии.

—Хайшан гээд бидэнэр эхэ гахай бүриhөө тонно мяха абаха байнабибди? Мүнөө манда 45 эхэ гахай бии. Тиимэhээ 45 тонно гэхэ гү, али 450 центнер мяха абаха хэрэгтэй. Арга боломжоёо тооложо үзэхэ, бүхы талаhаань хаража үзэхэ ёhотойбди.

— Тиимэ, тиимэ. Тооложо гаргаад лэ байхадамнай эли болохо,—гэнэ гахайшадай нэгэн.

Мингаз Фасхутдинович арга боломжонуудаа захаhаань тоолоjo, гахайшадтаа hайнаар ойлгуулжа үгэбэ.

Мүнөө жэлдэ нёдондонойхидо орходоо 2,5 дахин, урзандаhайхида орходоо 5—6 дахин ехэ мяхан гүрэндэ тушаагдахань.

— Баhашье гайтайхан байналди даа,—гэжэ фермые даагша тооложо гаргаhанайнгаа hүүлдэ хүхюутэйгээр хэлэнэ.

Фермые даагшынгаа наадатай хүхюутэй байхада, гахайшадшье хүхилдэжэ, «гайтал ааб даа», «тиимэ байнгүй яахабибди» гэлдэжэ байгаад, хөөрэлдэнэ.

«Хэды минутын зуура» болохо хөөрэлдөөн үргэлжэлжэ, гахайшад 200 мянган түхэригэй олзо абаха тухайгаа, энэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада юу хэхэ, ерэхэ хабартаа фермэ шадарайнгаа газар дээрэ ямар ургамалнуудые тариха байhан тухайгаа удаахан саг соо хөөрэлдэн hуушаба.

— Али магад иигэжэ, ман шэнгээр арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, эхэ гахай бүриhөө тонно мяха абахын түлөө мүрысөөндэ оролсогты гэжэ аймаг, республикынгаа гахайшадые уряалхамнай гү? Аа? Энэ мүншье hонин лэ байна,—гэжэ фермые даагша хүхюутэй болошоно.

Тиигэжэ Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гахайшад «Эхэ гахай бүриhөө тонно мяха!» гэhэн гаршагтай нээмэл уряа бэшэгтэйгээр республикын бүхы гахайшадта хандаха гэжэ шиидээ hэн.

Үдэшэ оройхон боложо, Мингаз Фасхутдинович колхозой правлениин заседанида ошохоёо яаралтайгаар түхеэршэбэ. Центр ошохо замдаа фермые даагша өөрынгөө ажабайдал тухай, эндэ нүүжэ ерэhэн тухай, хайшан гэжэ энэ колхозой гахайн фермые артелиин правлени болон партийна организациин, гахайшадай туhаламжаар «хүл дээрэнь гаргаhан» тухайгаа hонирхолтойгоор хөөрэбэ.

...1952 оной май hара. Манай эндэ ургы сэсэгэй ургажа, зунай эгээл hайхан сагай эхилжэ байха үедэ аяар холын Татариhаа нүүжэ ерэhэн бүлэг айл, тэдэнэй дунда Мингаз Фасхутдиновичын бүлынхид Ехэ-Нугада ерэжэ буугаа бэлэй. Ехэ-Нугынхид нүүжэ ерэгшэдые хүндэтэйгөөр угтажа, өөhэдынгөө эбтэй эетэй бүлэдэ абаа hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо нүүжэ ерээшэд, тэдэнэй дунда Фасхутдиновайхид ехэ-нугынхидтай хамта артелиингээ баялигые арьбадхахын түлөө эбтэй эмхитэйгээр ажаллажа байна.

Ерээд, жэл хахад тухай саг соо барилгада ябажа байтарынь нэгэтэ Мингаз Фасхутдиновичые колхозой правленидэ дуудаа ха.

—Мингаз Фасхутдинович тандаа нэгэ тон харюусалгатай,—бэрхэтэйхэн ажал даалгажа үгэхэмнай. Гахайн фермые даажа абаха болобот, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ хэлээ hэн.

Анхандаа артелииеударидажа (нютагтаа түрүүлэгшээр ажаллаа) ябаhан хүн хадаа энэ саг соо нүхэр Фасхутдинов Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ажалтай hайса танил болоhон, тиимэhээ гахайн фермын ямар бэрхэтэйхэн байдалда ороод байhыень hайса тухайлhан байбашье сухарингүй, зүбшөөлөө үгэhэн байна.

Фермэдэ ерэхэдэнь өөдэгүйхэнүүд арба гаран гахай байба. Гахайн байрада сонхошье, үүдэшье байхагүй, тэжээлынь дууhаха дүтэлэнхэй, ажаллахашье хүн үгы байhан юм. Коммунист Фасхутдинов бэрхэшээлнүүдhээ айнгүй, даажа абаhан ажалдаа хамсыгаа шуужа əроhон байна. Тон түрүүндэ фермэеэ дүршэлтэй, үнэн сэхэ гахайшадаар бүридхүүлхэсэ оролдоо hэн.

Тиин, үнэн сэхээр ажалладаг хүнүүд гахайшанаар табигдаhан байгаа. Тиигээд байраяа заhажа, дулаалаад, бага сага бэлэдхэлэй хүдэлмэри хээд байтарнь эртын түл абтажа захалаа бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо дүрбэн жэл үнгэрөө. Эдэ жэлнүүдтэ фермын хүдэлмэри жэлhээ жэлдэ hайжаржа, мүнөө аймагай соогоо түрүү фермэнүүдэй нэгэн болоо.

Үнэн сэхээр, оролдосотойгоор ажалладаг хадань колхозниугууд Мингаз Фасхутдиновичые правлениин гэшүүн болгожо, коммунистнууд — партиин айкомой пленумэй гэшүүн болгожо hунганхай.

— Минии эгээл найдаха, зааhари зүбшөөл абаха хүнүүдэй нэгэн Мингаз Фасхутдинович гээшэ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ гушаянгатан Николай Будеевич Пинеев хэлэнэ.

Иигэжэ холын Татариhаа нүүжэ ерэhэн Мингаз Фасхутдинов үнэн сэхэ, оролдосото ажалаараа Ехэ-Нугын зоной дунда хүндэтэй оложо, артель нютагайнгаа баялигые арьбадхахын түлөө колхозниугуудтай хамта хүсэ шадалаа гамнигүй ажаллажа байдаг.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Жэлдээ хонин бүриһөө хоёр хурьга абахын түлөө

(Хүршэ областьһоо ерэһэн бэшэг)

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой һаяхан гараад байһан үе бэлэй. Энэ тогтоолтой танилсаад байхадаа городуудай болон промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд хүдөө ажахые дам саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсахын тула һайн дураараа колхозуудта гаража байба.

Нүхэр И. Чобан Черемхово городто хүдэлмэришөөр ажаллажа байһан аад, 1953 оной намар Аларай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн боложо ороо һэн. Түрүүн һамгантайгаа тарянажалай бригадада һара тухай хүдэлбэ. Уданшьегүй таряа хуряалгын халуун хүдэлмэри бууража эхилээ һааб даа. Энэ үедэ малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй горьтойхон хүдэлмэри үнгэргэгдэжэ байгаа бэлэй. Уданшьегүй намар эртүүр ехэ саһан унажа, тала дайдые хүбэн сагаан хүнжэлөөр хушаад, малай үбэлжэлгэдэ муу бэлэдхэлтэй байһан колхозууд шахардуу байдалда оробо. Үбһэ тэжээл бага, малай хашаа хорой гүйсэд түхеэрэгдээгүй байгаа һэн.

— Байза, энэ бэрхэтэй үедэ, фермэ дээрэ гаража хүдэлхэ байгаабди. Юрдөө хүнүүд хүдэлмэрилжэл ябана ха юм, бидэ хоёр юугээрээ дутаба гээшэбибди. Хэрбээ үнэн сэхээр, оролдосотой һайнаар ажаллаа хадаа ядахагүйл байхабди. Маниие хонишон болгыт гэжэ колхозой правлениидэ хандая!—гээд И. Чобан һамгандаа хэлэбэ.

Хари, би энэ шинии һанаашые баһал зосоогоо бодожол ябаа һэм. Теэд шамда хэлээгүйб. Хамаагүй, хонишон болое,—гэжэ һамганиинь зүбшөөбэ.

Уданшьегүй, колхозой правлени соо нүхэр И. Чобан хонишон болохо тухай түрүүлэгшэтэй хөөрэлдэжэ байгаа һэн.

Хонин ажалда наһаараа ажаллаагүй эдэ хоёр, хэдэн жэлдэ ниитын малажалда хүдэлмэрилһэн колхознигуудай ядалсажа ябахада, яажашье ажаллаха гээшэб, яагаа зүрхэтэйнүүд бэ гэжэ һанабашье, эдэнэй сэдьхэлые зүбшөөжэ, хонишон болгоһон байгаа.

Ниитын хонидые харууһалха этигэл найдабари колхозой правлениин үгэһэндэ эдэнэр тон ехээр баясаба. Хонин ажалай хэдышье хүндэ байбашье (тэрэ үедэ үнэхөөрөө хүндэ байгаа), эдэ хоёр шэнэ хонишод эсэхэ сусахые мэдэнгүй, оролдосотой ба анхаралтайгаар ажаллажа оробо. Шэнэ хонишодто колхозой правлени, партийна организаци болон зооветеринарна мэргэжэлтэд бодото туһаламжа үзүүлээ. Үни удаан болонгүй, хашаа хоройгоо заһабарилжа, үбһэ тэжээлээ шэрэжэ, гэр байраяа дуулаалжа, үбэлжөөндөө түбхинэбэ.

Залуу хонишод эдэбхитэйгээр ажаллажа оробо. Хонин ажалда үни удаанай ажаллаһан түрүү хонишодой баян дүй дүршэлтэй танилсажа захалба. Хонидоо бүлэг бүлэгөөрнь таһалжа, ондо ондоогоор эдеэлүүлдэг, хүсэ шадалаар муу хонидто онсо анхарал хандуулдаг, нэмэлтэ тэжээл үгэдэг байба.

Юумэ бүхэн харууһанай хүсэнһөө гэжэ тон зүб. Эдэнэр үнэхөөрөө оролдосотойгоор ажаллажа, түрүүшын жэлдэ нэгэшье хони гарзада оруулангүй ондо оруулба. Эдэнэр нэгэ жэлдэ ажаллаха зуураа, хонин ажалда дүршэлтэй боложо, саашадаа улам урматай, улам эршэмтэйгээр ажаллажа ороо һэн.

—Энэ Чобантан ямар шэн зоригтой, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй улад гээшэб? Хонин ажалда дуратай, ханалгатай һайнаар ажалладаг боложо, колхозой эгээл түрүү хонишодой зэргэдэ ороод ябанал,—гэжэ колхознигууд хоорондоо хөөрэлдэдэг болобо.

Чобантанай харууһалһан хонид тарган тобир ондо ородог, элбэг ехэ нооһо үгэдэг, түлөөр һайн гэжэ шалгарба. Жэшээлхэдэ, 1956 ондо харууһалжа байһан 190 толгой эхэ хонидһоо 338 хурьга (100 эхэ хонидһоо дунда жэшээгээр 178 хурьга) абажа колхозойнгоо хонин һүрэгтэй ниилүүлээ, тиихэдэ хонин бүриһөө 3,6 килограмм нооһо хайшалжа абаһан байна.

Эдэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Нэгэ жэлэй туршада эхэ хонин бүриһөө хоёр хурьга абаха зорилго урдаа табина. Тиихын түлөө хонидой түрһэнэй һүүлээр 10 хоногһоо дээшэ саг үнгэргэнгүй, хонидые дахин ороондо оруулха болоно. Хонидые иигэжэ ороондо оруулхын түлөө 6 литр уһанда 200 грамм сода, 250 грамм дабһа, 1,5 килограмм шэниисын гурил худхажа, гал дээрэ бусалха болоторнь халаагаад, дээрэнь 300 грамм хатанхай валериана үбһэ нэмээд, түрөөд байһан хонидтоо уулгана. Энээниие ууһан хонидой хүсэ шадал дары һайжаржа, түрһэнэйнгөө һүүлээр арбаад хоноод байхада, ороондо орохоор болодог байна. Энэ арга хэрэглэжэ, 1956 ондо нүхэр Чобан 105 хонидые хоёр дахин түрүүлһэн байгаа.

Ниитын хонин һүрэгые олошоруулха хэрэгтэ хонидые эхирлүүлхэ гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Колхозой олон тоото эхэ хонид соо хоёрые, гурбые, заримдаа дүрбые гаргадаг хонид байдаг ха юм. Эдэ хонидто нүхэр И. Чобан онсо анхарал хандуулдаг байна. Энээнэй ашаар 1956 ондо хонин бүриһөө хоёр ба гурбан хурьгадые абаһан байха юм.

Мүнөө үедэ хүн бүхэн хүдэлһэнэйнгөө жэшээгээр салин хүлһэ абадаг. Һайнаар ажаллаһан хүн хэзээдэ ехэ олзо олодог гээшэ. Жэшээнь, нүхэр И. Чобан һамгантайгаа 1956 ондо 2300 ажалта үдэр оложо, энээндээ ехэ хэмжээнэй орооһо, мүнгэ болон бусад зүйлнүүдые абаба. Ниитын хонин һүрэг олошоруулһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэридэ 72 хурьга абаха болоо.

Эрхим ажалаараа область соогоо шалгарһан түрүү хонишон нүхэр И. Чобан үнгэрөөшэ зун Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ Москва хото ошожо ерээ.

—Бидэ 200 эхэ хони мүнөө харууһалжа байнабди. Хонидоо һайн үбһөөр, кукурузын солоомоор, концентрадаар эдеэлүүлнэбди. Үбэлжэлгэ үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ жэшээгүй һайнаар үнгэржэ байна. Шэнэ жэлдэ харууһалжа байһан 200 эхэ хонидһоо 400 толгой хурьга абаха, эхэ хонин бүриһөө 4 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха гэһэн социалистическэ уялга абанхайбди. Абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө, мүнөө оролдосотойгоор ажаллажа байнабди,—гэжэ нүхэр И. Чобан омог дорюунаар хөөрэнэ.

Д. Доржиев.

Шэнэ табанжэлэй түрүүшүүл

Шофёр Михаил Мальцев

Үдэшэ шанга хүйтэнтэй буубашье. Зүүн Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын автогаражда уни бутарма дулаан байба. Сэлмэг үдэртэл гэрэлтэй гаражын хоёр хажуугаар ашаанай мантан томо машинанууд жэрылдэн харагдана. Автопаркын механик Иван Якoвлевич Лебедев ээлжээтэ замдаа гараха машинануудые шалган хараха зуураа, нэгэ шофёрто хандан иигэжэ асууна:

— Зай, Михаил Иосифович, замда гарахаар бэлэн болобо гүт? Үдэрэй халаанда ябаһан жолоодогшод хэр зэргээр ажаллаа гээшэб?

— Һайн даа, Моисей Павлович, модо шэрэхэ мүнөөдэрэйнгөө даалгабариие хоёр дахин үлүүлээ, — гэжэ Михаил Мальцев харюусаба.

Автогаражын хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы жолоодогшодой хабаадалгатайгаар зүблөөнэй зарлагдаха тухай дуулгаад, механигай гараж ошоходонь Михаил Мальцев нэгэдэхи халаанда ажалладаг Моисей Павлович Афанасьевта хандан иигэжэ хэлэнэ:

— Моисей Павлович, хэрбээ мүнөө үедэ шофёр бүхэнэй үдэр бүриингөө даалгабариие 200 гаран процент хүрэтэр дүүргээгүй һаань, түсэбһөө гадуур 15 мянган кубометр модо шэрэхэ гэһэн уялгамнай дүүргэгдэхэгүйдөө болохонь.

— Тон зүб хэлэнэт. Үглөөдэрэйнгөө суглаанда һайса лэблан хэлсэхэ болообди, — гэжэ Афанасьевынь харюусаба.

— Заатагүй хэлсэхэбди. Манай дурадхалые нүхэднай дэмжэхэл байха, — гэжэ Михаил Мальцев хэлээд, хоёрдохи халаанда модо шэрэхэеэ гараа һэн.

...Михаилай һүниин халаанда модо шэрэхэеэ гарахадань һара харанхы, бордоһотой хүйтэн һүни тохёолдобо. Һалхи шуурган эшхэржэ, нарһан тужын оройнууд нэнгэн, нэнгэн харанхы һүниин балайда унахаяа байһандал үзэгдэнэ. Модо шэрэдэг ойн зүргэ харгыгаар Михаилай табилуулжа ябахадань, машинынь урдахи хоёр фар харанхы һүниин балайе хаха түрин, харгын годирһон тохой хүрэтэр гэрэлтүүлнэ. Ойһоо талада гарамсаарнь бордоһо шуурган шангадаһандал болобо. Хүр саһанда дарагдаһан харгыгаар машиные жолоодохонь бэрхэтэйшэг болоно. Хүр саһан харгые Михаилай дабажа ябахадань «МАЗ-200», «ЗИС-5» маркын машинанууд захаарнь гарана. Иимэ харгые гаталуулан, уданшьегүй Баруун Үльдиргын модо ашаалдаг газарта хүрэжэ ербэ. Мастер Сетовэй хүтэлбэрилдэг энэ мастерска участогта модые механизмын хүсөөр ашаалдаг юм.

Мастер Афанасий Федорович Севостьяновай бригадынхид Михаил Мальцевай «МАЗ-200» машиные ойро зуура ашаалжа дүүргэнэ.

— Зай, Михаил Иосифович һөөргөө дахин ерэжэ үрдихэ гүш,

нэгэ ябалгаараа халаанайнгаа нормые дүүргэжэрхибэ бэшэ гүш, — гэжэ мастер Афанасий Федорович Михаил Мальцевһаа асууба.

— Үшөө дахин ерэхэб, — гэжэ Мальцев харюусаад, машинаяа харгыда оруулна. Хүндэ ашаатай машинын байраһаа даб гэхэдэнь хүйтэн сэбдэг газар, хүжэ нарһан ой сошоһондоо дорьбоһондол үзэгдэнэ.

Михаил Мальцев Баруун Үльдиргын мастерска участогһаа Үдэ голой эрье хүрэтэр дүшэн табан километрын газарта бүхэли һүниндөө хоёр удаа ябажа, 31 кубометр модо шэрээ. Жолоодогшод дүшэн табан километрын газарта халаан соо 13,9 кубометр шэрэхэ даалгабаритай юм.

«МАЗ-200» маркын ашаанай хүндэ машинада прицеп шагтагалжа, модые ута зандань шэрээд ой тайгын харгыгаар ябаха гээшэ тиимэшье амар хэрэг бэшэ юм. Муу харгыгаар, саһа бордоһотой хүйтэн һүни машина жолоодохонь бүришье бэрхэ байдаг.

Тиибэшье Михаил Мальцев ашаатай автомашиные ямаршье сагта, ямаршье харгыгаар һаадгүй һайнаар ябуулдаг арга дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаритай болонхой. «МАЗ-200» автомашинада техническэ нормын ёһоор 11 кубометр модо нэгэ доро ашаалха ёһотой юм. Гэбэшье, шофёр Мальцев 17 кубометр хүрэтэр ашаалдаг. «МАЗ-200» маркын автомашинануудай леспромхоздо анха түрүүшынхеэ ерэхэдэнь дирекци түрүүшын автомашиные Михаил Мальцевта даалгаһан юм. Нүхэр Мальцев тэрэ машинаяа зуу мянга шахуу километртэ капитальна заһабаригүйгөөр ябуулжа, олон мянган кубометр модо шэрэһэн байха юм.

«Нормоһоо ехээр модо ашадаг аад, машинаяа зуу мянган километртэ капитальна заһабаригүйгөөр яажа ябуулаабта? Дүй дүршэл тухайгаа хөөрэжэ үгыт» гэжэ жолоодогшо Мальцевта хандахадамнай, тэрэ дарууханаар иигэжэ харюусаа һэн:

— Юун тиимэ хөөрэжэ баймаар нюуса оньһон, онол арга байхаб даа. Хэрбээ хэмһээ ехэ модо ашаалаа һаа нарилжа ябагшаб. «Аалихан ябабал, алад холо ябахаш» гэһэн оньһон үгые манай шофёрнууд мартажархёод, муу харгыгаар шадал мэдэн табилуулдаг гээшэ. Тиихэдээ, харгыдаа модо олоор гээжэ, нэгэдэхеэр, харгы муудуулдаг, хоёрдохёор, дэмы сагаа барадаг байна.

Нүхэр Мальцевай хэлээшэнь тон зүб. Харгыгаар унаһан модые дахин суглуулжа ашахын тулада үнэтэ саг, нэмэлтэ гарза гарадаг байна. Хэрбээ жолоодогшод бүхэн Михаил Мальцевтал адли нарилжа ябаа һаа, нэгэшье модые гээхэгүй байгаа.

Михаил Иосифович Мальцев эдир залууһаа хойшо Хориин леспромхоздо хорёод жэл ажаллажа, леспромхозой түрүү, хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болонхой. Михаил Мальцев эндэ анха түрүүн ажаллажа эхилхэдээ һүхэ хюрөөгөөр модо отолжо байтараа, удаань морёор модо таллуулдаг болоо һэн. Тиихэ үедэ леспромхоздо тон үсөөхэн машинаар модон шэрэгдэдэг байһан юм.

— Тиихэдэ ганса мори оодон бүхэтэр шаргада оруулжа, ори ганса бревно шэрээд, хүйтэн үбэлэй һаари жабарта дааратараа хэдэн модоной газарта гэлгюулжа ябахадаа, хэзээ автомашинын шофёр болохо аабиб гэжэ һанагша бэлэйб гэжэ Михаил Мальцев хөөрэнэ.

Шофёр болохо гэһэн Михаилай хүсэлынь 1948 ондо бэелүүлэгдээ һэн.

«Машина гээшые һайнаар харууһалаад, саг болзор соонь шалгажа, тоһодоод, шүрэб бүхэниие шангалаад ябахада һанаһан соол ябадаг юм» гэжэ Михаил Мальцев залуу жолоодогшодто захяа заабари үгэдэг юм. Залуу жолоодогшод Михаил Мальцевай дүй дүршэлтэй дуратайгаар танилсадаг. Леспромхозой түрүүшүүл Василий Иванов, Михаил Маслов болон бусад Михаил Мальцевай аша туһаар мэргэжэл ехэтэй жолоодогшод болонхой.

Михаил Мальцев табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые гурбан жэл найма һара соо дүүргээ һэн. Михаил Иосифович партиин XX съездын шиидхэбэридэ харюу болгон зургаадахи табанжэлэй түсэбые гурбан жэл хахад соо дүүргэхэ уялга абаад, тэрээнээ дүүргэхын зорилгоор бүхы хүсэеэ элсүүлнэ.

Михаил Мальцев оролдосотой ажалайнгаа түлөө хэдэн удаа үнэтэ шанда, Хүндэлэлэй грамотада хүртөө. «Модо бэлэдхэлэй, урадхуулгын хүндэтэ мастер» гэһэн нэрэ зэргэтэй болонхой.

Ц. Дандаров,
манай корреспондент.

ТҮЛ АБАЛГЫЕ БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАБА

Энэ үбэлдөө Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой хониной товарна фермын отарануудаар 2 мянга гаран хонид эртэ хурьгалха юм. Мүнөө зарим отаранууд дээгүүр эртын хурьгадые абажа эхилээ.

Нүхэд А. Д. Сондуевай, С. Н. Хандуевай, Ю. Г. Будатаровай ба бусадай даадаг эхэ хонидой отарануудаар мүнөө жэлэй хурьгадые түрүү кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ юм. Тэрээндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд хэгдэжэ дүүргэгдэнхэй. Хурьгадай байха таһалганууд зарим отаранuудта шэнээр хэгдэнхэй.

С. Шарапов.

РЕДАКЦИДА ерэһэн бэшэгүүд

Эмхигүй ажалай хойшолонгууд

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоз октябрь һарынхида орходоо, ноябрьда 7 мянган литр бага һү һаагаа. Декабрь һарада һү һаалгань доошолһоор.

«Коммунизм» колхоз һү һаалгаяа ехэ болгохо дүүрэн арга боломжотой. Гэбэшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункуев, парторганизациин секретарь Цыренов) малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ малшадые элсүүлхэ гэжэ оролдоногүй, малшадайнгаа һуудал байдалай эрилтэнүүдые гүйсэдөөр ханганагүй.

Нүхэд Аюшеев, Банзаракцаев, Цынгунов гэгшэдэй даадаг гүүртэнүүдтэ сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө оройдоо 1—2 килограмм һүн һаагдана, үбһэ тэжээл фермэ шадар зөөгдэнэгүй. Тэжээлэй дуталдадаг дээрэһээ үнеэд рационой ёһоор эдеэлүүлэгдэнэгүй. Бүхы гүүртэнүүдтэ кормушканууд хэгдээгүй, тиимэһээ тэжээлынь үхэрэй хүл доро хаягдажа, аргал шабааһантай худхаржа, түйбэгдэнэ. Залуу малынь мүнөө туража байна. Үнеэдтэ, туранхай малда концентрат үйрүүлэгдэнгүй үгтэнэ.

Тоо бүридхэл муугаар хэгдэдэг дээрэһээнь үнеэн бүриһөө хэды литр һүн һаагданаб гэжэ һаалишад мэдэнэгүй.

Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыдэ эмхидхэгдэнхэй. Һаалишад тус тустаа уялга абанагүй. Малшадай дунда, ойлгууламжын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана.

К. Николаев.

Эхилһэн ажалаа юундэ орхижорхёоб

Үнгэрэгшэ зун манай «Коммунизм» колхоздо (Бичура) 75 мориной хүсэтэй локомотив тодхогдожо, электрын гэрэл үгэжэ эхилһэн юм. Энэ локомотивнай колхозой нэгэл бригадые электрын гэрэлээр хангана. Нүгөөдэ бригаданууд, айл бүхэн юундэ электрын гэрэлтэй болгогдоногүйб гэхэдэ, нэн түрүүн монтёрнууд энээндэ зэмэтэй. Эдэнэр хэжэ байһан ажалаа орхёод ябашанхай. Мүнөө гурбадахи бригада хүрэтэр бахана зоогдоһон, лини татагдаһан байна. Теэд юундэшьеб энэ бригадынхид электрын гэрэлгүй һууна.

Колхозой правлени, партийна организаци энээн тушаа һаналаа хэзээ хандуулжа, колхозойнгоо гэшүүд, бригада бүхэниие электрын гэрэлтэй болгохо гээшэб?

В. Ширипов,
Б. Цыбикмитов.

Захиһан газетээ саг соогоо абанагүй

Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Шулуута» колхозой Нарин нютагта байдаг хониной отарынхид ажалайнгаа һүүлээр сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Эндэ колхозой нүүдэл библиотекын ерэдэггүй дээрэһээ уранһайханай литература абтанагүй. Тиихэдэ хонишодой захиһан газетэ, журнал саг дарыдаа асарагданагүй.

Малшадайнгаа сүлөөтэй сагаа яажа, хайшан гэжэ үнгэргэдэг тухай колхозой правлени, партийна организаци һаналаа табинагүй.

Д. Шэбэртуев.

Хитадай национальна районуудай экономическа хүгжэлтэ

Урдань ажалшадай засагаа гартаа абаагүй байхада Хитадай баруун, хойто, урда хубиин национальна районууд алишье талаараа эгээл гээгдэнги байһан юм. Эдэ гээгдэнги районууд Хитадай газар дайдын хахадһаа ехые эзэлдэг байгаа.

Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһаар гээгдэнги районуудтахи олон үндэһэ яһанай хүн зоной ажабайдал үндэһөөрөө хубилаа. Хитадай бүхы арадууд тэгшэ эрхэтэй боложо, орон дотор национальна автономно районууд олоор байгуулагдаа һэн. Арадуудта тэгшэ эрхэ олгомсоор национальна бүхы асуудал шиидхэгдээдхидэг бэшэ юм. Бага арадуудые бодото дээрэнь тэгшэ эрхэтэй болгохын тулада ажахын, культурна гээгдэлһээнь тэдэниие гаргаха шухала. Хитадай Коммунистическэ парти, арадай правительство национальна политика бэелүүлхэдээ дээрэ дурсагдаһан асуудалда гол анхаралаа хандуулна.

Демократическа аграрна шэнэдхэн хубилалтын болоһоной, арадай гүрэнэй ехээр туһалһанай ашаар национальна олонхи районуудай таряашад феодализмын үлэгдэлые усадхаа. Тиигэжэ Хитадай гээгдэнги районуудай хүдөө ажахы түргөөр хүгжөө.

1955 ондо национальна районуудта, тэрэшэлэн бүхы орон дотор социалистическэ ехэ хубилалта болоо. Арадай засаг национальна районуудта түрүүшээр демократическа, удаань социалистическэ шэнэдхэлгэ хэхэдээ бага арадуудай түүхэтэ хүгжэлтын онсо өөрэ илгаае хараадаа абана.

Национальна районуудта кооперативна хүдэлөөнэй хэр зэргээр хүгжэһые иимэ тоо мэдээнүүд элеэр харуулха байна. Синьцзянай Уйгурска автономно районд 1954 ондо хүдөө ажахын 147 кооперативууд бии байгаа һаа, 1956 оной июльдэ 10.781 болоо. Эдэ кооперативуудта бүхы таряашадай ажахын 92 процентнь нэгэдээ.

Элдэб национальностьнуудай таряашад социалистическэ шэнэдхэн байгуулалтада ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Жэшээнь Синьцзяндахи таряашадые социалистическэ түхэлэй кооперативуудта 1961 он хүрэтэр бултыень нэгэдүүлхээр хараалагдаһан юм. Гэхэ зуура, эндэхи таряашад 1957 ондо булта шахуу кооперативуудта нэгэдэхэ байна. Национальна зарим районуудай, жэшээнь, Яньбянь гэжэ Корейскэ автономно районой таряашад 1955 ондо кооперативуудта бултадаа нэгэдээ.

28 миллион хүн зоной ажаһуудаг национальна районуудта социалистическэ шэнэдхэн байгуулалта гол түлэб дүүрээ гэжэ Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съезд тэмдэглээ һэн. Социалистическэ үйлэдбэриин харилсаанууд национальна районуудай экономикые, түбхын түрүүндэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ ехэ арга олгоо.

Мүнөө Хитадта промышленна продукциин хахадынь хүдөө ажахын түүхэй эдээр хэгдэнэ. Малажалай ехэнхинь Хитадай захын нютагуудта эрхилэгдэдэг. 1953 ондо КНР-эй бүхы хонидой тоо толгойн 85 процентнь захын районуудта байһан юм.

Хитадта арадай засагай тогтоһонһоо хойшо малажал хүгжөөлгөөр ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тэрэ тоодо национальна районуудтахи малажалшье ехээр хүгжөөгдөө. Жэшээнь, Үбэр Монголдохи малайнь тоо толгой 1955 ондо 22,8 миллион толгой хүрэтэрөө олон болоһон байна. Энэнь 1945 онойхидо орходоо хоёр дахин олон юм. 1950—1955 оной турша соо Синьцзяндахи малай тоо толгой 56 процентээр, Цинхай провинцида—хоёр дахин олошороо.

Национальна районудһаа бүхэхитадай дэлгүүртэ жэл ерэхэ бүри хүдөө ажахын элдэб зүйлэй продукци ехээр асарагдадаг боложо байна. Жэшээнь, Синьцзян ойрын хоёр табанжэлэй туршада орон доторхи хлопок таридаг, малажал үсхэбэрилдэг томохон районуудай нэгэн болохо юм. Энэ район 1967 ондо гүрэндөө 900 мянган тонно хлопок үгэхэ байна. Энэнь 1952 онойхиһоо 60 дахин ехэ болоно. Эндэхи малайнь тоо толгой гурбадахи табанжэлдэ 60 миллион хүрэтэрөө олошорхо байна. Энэнь 1952 онойхидо орходоо 4 үлүүтэй дахин олон. Мүнөө үедэ Синьцзянда, Цинхайда, Юньнаньда, тэрэшэлэн ороной национальна бусадшье районуудта шэнэ газар ашаглаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Хүдөө ажахын хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэбэшье, национальна районууд үшөөл гээгдэлһээ гаража шадахагүй юм. Национальна районуудтахи промышленностиие түргөөр хүгжөөжэ, элдэб национальностьнуудай өөһэдынь хүдэлмэришэн ангиие байгуулха шухала байһан тухай Хитадай Компартиин VIII съезд онсолон тэмдэглээ һэн.

КНР-эй түрүүшын табанжэлэй түсэбэй ёһоор, промышленностьдахи капитальна барилгын ехэнхи хубинь ороной гээгдэнги доторой районуудта хэгдэхэ байна. Промышленна 694 томо предприятинуудай 472-нь ороной тэдэ районуудта баригдаха юм.

Дотор районуудта томо промышленна предприятинуудай баригдахада тэндэхи экономиконь ехээр хүгжэхэ юм. Национальна районуудтахи зам харилсаанай түргөөр һайжаруулагдаха тудам экономикынь хүгжэлтэ түргэдэхэ байна. Национальна районуудта һүүлэй жэлнүүдэй турша соо харгы ехээр баригдана. Баруун-хойто зүгэй, Үбэр Монголой, Юньнаниин заха хизааргүй тала дайдаар шэнэ шоссе харгынууд татагданхай.

Хитад арад түрүүшын табанжэлэй турша соо түмэр замуудые олоор барижа эхилһэн байна. Хитадай баруун районууд руу холо хүрэтэр түмэр зам табигдаа. Ланьжоуһаа Урумчи дээгүүр гараад Актогай (СССР) хүрэтэр табигдаха түмэр зам амжалтатайгаар баригдажа байна. Энэ зам Хитадай баруун-хойто зүгэй газар дээгүүр, табигдажа, эндэхи баян райониие ашаглалгада туһалха юм.

Зам харилсаанай һайжарха бүри Хитадай түбэй ба холын районуудай хоорондохи ажахын харилсаан улам бүри батажана.

Худалдаа наймаан тушаа арадай гүрэнэй зүб политика ябуулдагай ашаар ороной центральна, национальна районууд хоорондоо эд бараа ехээр абалсадаг болоо. Промышленна эд товарнуудта орходоо химда сэнтэй байһан хүдөө ажахын түүхэй эдэй сэн арадай засагай түрүүшын жэлнүүдтэ дээшэлүүлэгдээ.

Арадай гүрэн ороной промышленна центрнүүдэй, тэрэшэлэн национальна гээгдэнги районуудай хоорондохи ажахын харилсаае бэхижүүлхэ зурааа, национальна районуудта промышленна предприятинуудые олоор барижа байна. КНР-эй правительство Түбэдтэ хоёр электростанци, арһанай завод, хүдөө ажахын машинануудай завод бариха тухай шиидхэбэри 1955 оной мартда гаргаһан байна. Түбэдтэ промышленность һаянай хүгжэжэ эхилээ. Тиихэдэ национальна районууд бологшо Синьцзянай, Үбэр Монголой промышленность ехээр хүгжөө

Синьцзянда һүүлэй, хэдэн жэлэй турша соо олон тоото хүндэ, хүнгэн промышленностиин предприятинууд баригдаа.

Урдань промышленностьгүй шахуу байһан Үбэр Монголдо арадай засагай жэлнүүдтэ промышленность түргэнөөр хүгжэнэ. Эндэ хүндэ промышленностиин предприятинууд баригдажа байна. Баотоу хото шадарай район һаяын жэлнүүдтэ Хитадай металлургическа гурбадахи томо база болохо юм. Арадай засагай тогтоһонһоо хойшо КНР-эй национальна районуудта промышленна 423 предприяти баригдаа.

Хоёрдохи, гурбадахи табанжэлнүүдэй турша соо национальна районуудта промышленна предприятинууд илангаяа олоор баригдаха байна. Хитадай баруун урда хубида, Синьцзянда, тэрэшэлэн Цинхайда промышленна томо базанууд байгуулагдаха байна.

Хитадай гээгдэнги районуудтахи промышленна хүгжэлтэ ороной олон тоото национальностьнуудай материальна, культурна байдалые шууд һайжаруулха арга нүхэсэл бии болгобо. Национальна районуудтахи ажахын хүгжэлтэ республикые индустриализацилхын, экономическа хүсэ шадалыень бэхижүүлхын тулада ороной бүхы ресурсые ашаглаха арга олгохо байна. Ажахые хүгжөөлгэ хадаа национальна асуудалые хүсэдөөр шиидхэхэ, Хитадта социалистическэ нацануудай нэгэдэл туйлаха арга олгохо юм.

А. ЯКОВЛЕВ.

Манай республикын һонин

Үбгэн адуушанай оролдосото ажал

Бадма үбгэн мүнөө дала наһандаа дүтэлжэ ябана. Хэды үндэр наһатайшье һаа, нүхэр Жамбалов мүнөө болотор хамтын ажалда ябалсажа, Ахын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тон хүндэтэй, суутай хүнүүдэйнь нэгэн болонхой. Үбгэн колхозник Бадма Жамбалов колхозойнгоо һубай мал, барагсаан, сарнуудые харууһална.

Зундаа үбгэжөөл сарнуудаа сарьдаг ууланудай хоорондуурхи үдхэн тунга ногоотой бэлшээринүүдтэ абаашажа, таргалуулдаг юм. Мүнөө зун Забиита гэжэ холын бэлшээридэ 178 сар абаашажа зуһуулаад, һайнаар таргалуулһан байна. Тэдэнэйнь 89-ниинь гүрэндэ тушаагдаа. Һубай мал һайнаар таргалуулһанай түлөө үбгэн адуулгашан мүнөө жэлдэ нэгэ сар ажалай нэмэлтэ түлбэридэ абаа.

Бадма Жамбалов малые бэлшээн таргалуулха талаар ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Бэлшээриинь урилжа байгаад, сарнуудаа үглөөнэй 7 часһаа эхилээд хахад һүни болотор адуулжа һайса садхаана. Малаа саг сагтань уһалжа, амаруулжа байдаг. Нэгэ жалгын бэлшээридэ хэдэн үдэр соо адуулаад, ногоонойнь дахин һэргэхын тула, ондоо жалгада абаашажа, бэлшээдэг байха юм. Долоон хоног бүри малдаа хужар долёолгожо байдаг.

— Манай эндэ зунай сагта малые холо саагуур абаашажа, һайн ногоотой бэлшээринүүдтэ зуһуулха хэрэгтэй,—гэжэ Бадма үбгэн хөөрэнэ.—Энээнэй тулада холын бэлшээринүүдтэ малшадай һууха гэрнүүдые, малай байха һарабша-сарайнуудые бариха хэрэгтэй. Энэ талаар дутагдалнуудтайбди.

Энэ жэлдэ Бадма Жамбалов үбэлжэлгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтаад, мүнөө малаа һайнаар ондо оруулжа байна.

П. Жужаев.

„Байгалай толон" гэжэ журналай ээлжээтэ номер

БМАССР-эй уранзохёолшодой Союзай ба Культурын министерствын орган болохо «Байгалай толон» гэжэ литературно-уранһайханай, ниитэ-политическэ журналай ээлжээтэ номер бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, захигшадта эльгээгдэбэ.

Поэт Шираб Нимбуевай бэшэһэн «Октябриин туг» гэжэ шүлэг тус номерой эхиндэ толилогдонхой. Уранзохёолшо Всеволод Ивановой «Энэдхэг орожо ябанабди» гэжэ романай үргэлжэлэл, Николай Дамдиновай «Шэнхинээтэ нарһад» гэжэ баллада, Даширабдан Батожабайн «Багшашни хэн бэ?» гэжэ повестиин эхин, Семен Метелицын «Хүхэ сүгсэгы» гэжэ рассказ журналай энэ номерто толилогдонхой.

«Публицистикэ» соо И. П. Дроздовой бэшэһэн, «Зургаадахи табанжэлдэ Бурят-Монголой хүдөө ажахын хүгжэлтэ» гэһэн статья хэблэгдэнхэй. Манай республикада айлшалһан Монголой Арадай Республикын хүдөө ажахын делегациин толгойлогшо нүхэр Бальжинямтай хэһэн хөөрэлдөөн толилогдонхой.

«Түрэл хизаараарнай» гэһэн бүлэг соо Ольга Серовагай «Байгал тухай тэмдэглэлнүүд» оронхой.

«Критикэ ба библиографи» соо Бурят-Монголой номой хэблэлэй гаргаһан хэдэн номуудта, мүн Читэдэ гараһан «Хүхэ худаг» гэжэ Илья Лавровай номдо рецензинүүд бэшэгдэһэн байна.

«Соёл культурын һонинууд» соо Монголой Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цэдэнбалай манай республикада юрын хэрэгээр ерээд ошоһон тухай хэлэгдэнэ. Оперо ба баледэй театрын сезон тухай, тэрэшэлэн бусад зүйлнүүд бэшэгдэнхэй.

Шэнэ ном

«Бурят-Монголой АССР-эй Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхозой шубуунай фермын хүдэлмэриин дүй дүршэл» гэжэ Н. С. Флоренцевагай бэшэһэн ном Бурят-Монголой номой хэблэл гаргаба.

Тус колхоз һүүлэй үедэ шубуу үсхэбэрилжэ горьтойхон олзо доход абадаг болоо. Жэшээнь, элдүүрилгын газарай 100 гектар дээрэһээ 9172 үндэгэ 1956 ондо абаһан байна. Хэрбээ 1954 ондо шубуудһаа 44165 түхэриг олзо оруулһан байгаа һаа, 1955 ондо 45228 түхэриг олзо абаа. Мүнөө жэл шубуудһаа 58000 шахуу түхэриг олзо доход энэ колхоз абахаар хараална.

Тус фермын ажал ба тэрэниие даагша Матвей Дмитриевич Малых гэгшын хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай ном соо хэлэгдэнэ.

Шэнэ жэлэй угтамжада

Болохоёо байгаа шэнэ жэлнай ойртошоо. Манай республикын ажалшад энэ һайндэрые ажалай амжалтануудаар угтажа байна. Мүн арад зоноймнай ажана һайн байдал жэлһээ жэл бүри улам баян дэлгэр, хүхюун сэнгэлиг боложо байна. Эдэ үдэрнүүдтэ хото хүдөөгэй хүн зон шэнэ жэлые шэнэ амжалтаар угтахатайгаа хамта, сэнгэлиг хүхюунээр, баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэргэхые эрмэлзэнэ.

Мүнөө арбай сагаан саһаар хушагдаһан үйлсэ гудамжануудаар ябахада сэбэр сэхэ хасууринуудые үргэлһэн согтой хүхюун аба эжынэр, эгэшэ дүүнэр бэлэг сэлэгүүдээ барилсанхай иишэ тиишээ шамдууханаар гэшхэлнэд. Уужам һаруул магазин соогуур ябажа харахада Дед морозой бэлэглэдэг гоё һайхан ёлкын нааданхайнууд хүнэй нюдэ шэмэглэн угалзатан байна. Гансал Главунивермаг һүүлэй үедэ ёлкын гоёолтонуудые, һонирхомоор нааданхайнуудые хамта 170 мянга гаран түхэригтэ худалдаба. Зунай павильон соо 6 мянга шахуу түхэригтэ ёлкын модонууд худалдагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Шэнэ жэлэй урда тээ Главунивермаг соо.

А. Мантаев.

Нютаг бүриин һонинууд

☆ Яруунын аймагай Үльдиргын сомоной Кировэй, Калининай ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд хамтаржа томодхогдоһон «Коммунизм» колхоз болоһон юм. Тэрэ гэһээр үнишье болоогүй. Гэбэшье, колхозой шэнэ һууринда хэдэн олон гэрнүүд бодожо, жэгдэ тэгшэ үйлсэнүүд бии болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэндэ сельмаг, һургуули, колхозой правлени, колхознигуудай хэдэн байрын гэрнүүд, электростанци, автогараж баригданхай. Мүнөө колхозой шэнэ һууринай үргэн уужам үйлсэнүүдээр үдэшэндөө гэрэл яларна.

Ц. Ринчинов.

☆ Хизаар ороноо шэнжэлэлгын Кяхтын музейдэ хүн зон олооро орожо, һонирхоһон асуудалнуудтаа хүсэд харюу абадаг юм. Энэ жэлдэ тус музейдэ 31 мянган хүн орожо хараа. Харагшадай тоо 1955 онойхидо орходоо 2-һоо үлүү олон болоо. «Кяхтын хизаар ороноо шэнжэлэгшэ» гэжэ музейн газетэдэ һонирхолтой статьянууд толилогдохоор хараалагдаба. Мүн тэрэшэлэн шэнэ жэлдэ олон лекцинүүд уншагдаха байна.

Н. Бобров.

☆ Зэдын аймагай Дэрэстэйн дунда һургуулиин дэргэдэ спортивна шэнэ коллектив эмхидхэгдэбэ. Энэ коллективэй соведтэ эдэбхитэй багшанар ба һурагшад һунгагдаба. Һурагшадай спортивна коллектив баскетбольно, волейбольно, хүнгэн атлетикын, велосипеднэ, боксын, мэргэн буудагшадай секцинүүдые бии болгохо гэжэ шиидхэбэ. Мүнөө энэ коллектив һургуулиингаа дэргэдэ мүльһэн елүүр хээд, конькишадые һургажа байна.

Г. Рютин.

☆ Ториин аймпотребсоюзай пайщигуудай түлөөлэгшэдэй суглаан болобо. Эндэ аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Пискунов 1956 оной 10 һарын туршада хэһэн хүдэлмэриин дүн тухай тоосоото элидхэл хэлээ. Элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд худалдаа наймаанда байгаа дутуу дундануудые элирүүлһэн ба тэрэниие эрид шууд усадхаха тухай хэлэһэн байна.

М. Цаганов.

☆ Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һууринда хоёр дабхар байратай һайхан клуб баригдажа ашаглалгада тушаагдаба. Клуб 300 хүнэй һууха һууритай, кружогуудай хүдэлмэрилхэ олон таһалгатай. Мүн эндэ хүдөөгэй библиотекэ нээгдэхэ. Энэ клуб бариха хэрэгтэ хахад миллион түхэриг гаргашалагдаа.

Һаяар Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын артистнар колхоздо айлшалжа ерэхэ.

Н. Николаев.

Олон мэргэжэлтэй механизатор

Үдын МТС-эй мастерскойн радиатор заһабарилгын цех соо ороходо, дунда зэргын аад, бахим хүдэр бэетэй нэгэ хүн туһалагша нүхэртэеэ тракторай хуушан радиатор заһабарилхаяа шалгажа байба. Мүн цех соо эдэнэй гараар заһабарилагдаһан үшөө хэдэн радиаторнууд харагдана. Энэ хадаа Үдын МТС-эй эрхим түрүү механизаторнуудай нэгэн болохо Доржо Цыбенов өөрынгөө туһалагша Далай Цыдыповтэй ажаллажа байба.

Доржо Цыбенов Хориин аймагай хуушанай механизаторнуудай нэгэн юм. Хори гаран жэлдэ хүдэлмэрилжэ байха зуураа, мэргэжэл шадабари ехэтэй, ажалдаа амжалта туйладаг, олон мэргэжэл шудалһан механизатор болоо. Нүхэр Цыбенов элдэб маркын тракторнуудые жолоодохоһоо гадна, комбайнерай, слесарэй, электрогагнууршанай мэргэжэлые һайнаар шудаланхай. Мүн хүдөө ажахын прицепной машина, зэмсэгүүдые һайн мэдэхэ юм.

Тиимэһээ МТС-эй дирекци тэрэниие энэ заһабарилгын халуун үедэ шухала хэрэгые—радиатор заһабарилха цехые даалганхай. Мүнөө нүхэр Цыбеновэй даадаг цех хори гаран трактор болон автомашинын радиаторнуудые шанар һайнтайгаар заһабарилжа гаргаад байна. Тиигэжэ нүхэр Цыбенов заһабарилгын үедэ үдэр бүхэндэ нормоёо 120—150 процент дүүргэжэ, үнэн сэхэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

В. Цыденов.

Хилээмэнэй шэнэ завод

Горнягуудай залуухан хото Городок жэл ерэхэ бүри үргэдэн ехэ боложо байна. 1956 оной туршада Городок городой ажалшад өөһэдтөө 74 гэр баряа. Тиихэдэ Городок шадарай хүдэлмэришэдэй тосхонуудта ажаһуудаг горнягууд ба бусад хүдэлмэришэд өөһэдтөө мүн лэ олон гэр бодхоожо ороо. Холтосон тосхондо 33 гэр, Баян голдо 58 гэр, Инкурта 8 гэр баригдаа. Энээнһээ гадна, барилгын трестын хүсөөр жэл соо хамта дээрээ 4200 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр, нэгэ столово баригдаа.

Мэнэ һаяхан Городок городто сүүдхэ соо 15—18 тонно хилээмэ бариха хүсэтэй механизированнэ хилээмэнэй завод шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ.

Б. Жарантай.

Волейболоор городой түрүү һууриин түлөө

Волейболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Хэдэн үсэд шанга уулзалгануудай һүүлээр эрэшүүлэй командануудай дундаһаа зооветинститудай 1-дэхи команда түрүү, пединститудай 1-дэхи команда хоёрдохи һууринуудые эзэлээ. Мүн эрэшүүлэй хоорондо II группада болоһон мүрысөөндэ Ажалай резервнүүдэй, «Динамо» командануудай шалгараа,

Эхэнэрнүүдэй командануудай дундаһаа Ажалай резервнүүдэй ба педучилищиин волейболистканууд һайн амжалта туйлаа.

Мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Е. Николаев.

Пайщигуудай түлөөлэгшэдэй суглаан

Һаяхан Петропавловка тосхондо Зэдын аймпотребсоюзай пайщигуудай түлөөлэгшэдэй суглаан үнгэрбэ. Суглаан дээрэ аймпотребсоюзай правлениин тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

— 1956 оной 9 һарын турша соо Зэдын аймпотребсоюз эд бараанай эрьесын түсэбые 106,6%, ниитын эдеэ хоолоор түсэбөө 105,5% дүүргэжэ, КПСС-эй XX съездээр худалдаа наймаа һайжаруулха талаар табигдаһан зорилгонуудые дүүргэлтэ болгон нилээд амжалтануудые туйлаа,—гэжэ аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ Л. Л. Непомнящий тоосоото элидхэл соогоо хэлээ. Аймпотребсоюзай 9 сельпо энэ турша дотор эд бараанай эрьесын түсэбые 100—116 процент хүрэтэр дүүргээ.

Эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэлтээр Дэрэстэйн сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Н. Андреев) түрүү һуури эзэлнэ. Энэ сельпо эд бараанай эрьесын түсэбые 116 процент дүүргэһэн байна.

Аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд 1955 онойхитой сасуулбал энэ жэлдэ эд бараанай эрьесые 2.350 мянган түхэригөөр дээшэлүүлһэн байна. Илангаяа үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар ажалшадые хангалга зарим тэды һайжараа.

Тиигэбэшье, Зэдын аймпотребсоюзай ажал хүдэлмэридэ ехэхэн дутуу дунданууд бии. Энээн тушаа суглаанда хабаадагшад шанга шүүмжэлэл хэбэ. Аймагай олонхи сельпонууд холын отара болон гүүртэнүүд дээгүүр худалдаа наймаа муугаар эмхидхэнэ. Аймаг соо 2 автолавка хүдэлмэрилдэг, теэд эдэнэрынь малшадай эрилтэнүүдые дүүрэн хангажа шаданагүй. Эдэ автолавкануудтаа найдаад, зарим сельпонуудай хүдэлмэрилэгшэд холын гүүртэ болон отара дээгүүр морёор ябажа худалдаа наймаа эмхидхэнэгүй.

Үбэлэй үедэ малшадта байра дээрэнь худалдаа наймаа эмхидхэхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай хаюм. Теэд Үшөөтын (түрүүлэгшэнь Цыренов), Цагаан-Усанай (түрүүлэгшэнь Маковский) сельпонууд нүүдэл наймаа хэхэеэ үнинэй болинхой.

— Холын гүүртэ, отара дээгүүр наймаалагшагүй ларёгуудые нээхэ гэжэ хэлсэһээр үнинэйбди, зүгөөр бодото дээрээ өөдтэй юумэн хэгдэнэгүй,—гэжэ Петропавловска сельпогой түрүүлэгшэ тэмдэглэнэ. Аймаг соо наймаалагшагүй гурбан ларёк нээгдэһэн аад, мүнөө үедэ Гэгээтын, Үшөөтын сельпонууд тэрэнээ хаажархёо, гансал Петропавловска сельпо энэ ларёгоо нээгээ болодог. Түсэбэй ёһоор наймаалагшагүй 25 ларёгууд байха ёһотой байгаа. Теэд энэ шухала хэрэгые аймпотребсоюзай хүтэлбэрилэгшэд тооногүй.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаанудай зарим хүдэлмэрилэгшэд харюусалгатай ажалдаа хайша хэрэгээр хандана. Энэ жэл соо тэдэнэй гэмээр 142 мянганай гарза кооперативна зөөридэ хэгдэһэн байна. Олонхи магазинууд ариг сэбэрые сахинагүй, зарим наймаалагшад хүн зониие мэхэлнэ.

Жэшээнь, наймаалагшад Тумурова, Иванова, Елизов, Белякова, Житкилова гэгшэд хэдэн мянганай зөөриие үриһэн байна.

— Аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ Л. Л. Непомнящий худалдаа наймаанай кадрнуудые шэлэн абалгада хайша хэрэгээр хандадаг, бүхы юумэеэ өөрөө гансаараа шиидхэхэ гэжэ оролдодог, правлениин гэшүүдэй һанамжые тоодоггүй байгаа,—гэжэ пайшигуудай түлөөлэгшэ нүхэр П. С. Сахаровский үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Нүхэр Л. Л. Непомнящий аймпотребсоюзай аппарадта түрэл түтим зониие олоор абадаг заншалтай байгаа. Охолинтоной бүлын арбаад хүн, Чувакинтанай бүлын таба зургаан хүн тэндэнь хүдэлмэрилдэг байгаа.

Эдэ бүхы дутуу дунданууд энэ суглаан дээрэ элирүүлэгдээ. Пайщигуудай түлөөлэгшэд аймпотребсоюзай шэнэ правлени һунгахадаа нүхэр Л. Л. Непомнящий ажалһаань гаргаад, нүхэр Бернаевые аймпотребсоюзай түрүүлэгшээр һунгаа.

Б. Чагдуров.

ХИТАДАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЭ

Энэ жэлдэ Хитадай металлургическа заводууд мянга гаран янзын шэнэ продукци эрондоо бүтээн гаргажа үгэбэ гэжэ «Женьминьжибао» газетэ мэдээсэнэ. Хитадай барилгын, автомобильна, химическэ болон нефтиин промышленностьда үргэнөөр хэрэглэгдэхэ 50 сортын булад, булад прокат, элдэб булад соргонууд ба бусад олон янзын зүйлнүүдые металлургическа заводууд 1956 ондо бүтээн гаргаа.

Үнгэтэ металлургиин предприятинууд элдэб сортын алюмини болон авиационно промышленностьда хэрэгтэй хомор металлнуудай шудхамал холисо бүтээн гаргадаг болоо.

Асбест цемент хоёроор хэгдэһэн соргонууд түрүүшынхеэ бүтээн гаргагдаа. Эдэнь шанараараа, мүн бата бэхеэрээ металлаар хэһэн соргонуудһаа дутуугүй юм.

Нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэл Хитадта 23 процент ехэ нефть малтан абтадаг болоо. Нефтянигуудай салин хүлһэн15 процентээр ехэ болоһон байна. Синьцзяньда, мүн Цинхай провинцида нефть элбэгтэй шэнэ газарнууд олдоо. Эдэ газарнууд тон ойрын сагта Хитадай гол нефтяной базань болохо юм.

***

Уханьска металлургическа комбинадай булад шудхалгын цех Уханьда баригдажа эхилбэ. Дай гэжэ нютагтахи түмэрэй руднигтай Уханьска металлургическа комбинадые холбохо түмэр зам мүнөө табигдажа байна. Комбинадай хүдэлмэришэдэй байха байрын гэрнүүд баригдана.

Уханьдахи металлургическа комбинат түрүүшын табанжэлэй түсэбөөр бариха гэжэ хараалагдаһан хоёр шэнэ комбинадай нэгэниинь юм. Тус комбинат хоёрдохи табанжэлдэ ашаглалгада оруулагдаха.

***

1953 онһоо 1956 оной ноябрь хүрэтэр Хитадай Арадай Республикада бүд нэхэлгын 38 шэнэ ба шэнэлэн заһагдаһан предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа. Эдэ предприятинууд жэл бүридэ 120 миллион метр бүд орондоо нэхэжэ үгэдэг болохо юм. Мүнөө бүд нэхэлгын 12 шэнэ предприяти баригдажа байна.

***

Хитадай цементнэ ба саарһанай промышленность продукци бүтээн гаргаха табанжэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ. Ноябриин һүүл багаар 6.160 мянган тонно цемент орон дотор бүтээн гаргагдаа. Энэнь табанжэлэй һүүлшын жэлэй —1957 оной түсэбөөр хараалагдаһанһаа 160 мянган тонноор ехэ байна.

Саарһанай предприятинууд 1949 онойхидо орходоо 5 дахин ехэ саарһа гаргадаг болобо. (ТАСС).

Чжоу Энь-лай Даккада ерэбэ

КАРАЧИ, декабриин 28. (ТАСС). КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай албан тушаалай хэрэгээр Пакистанда ерэһэн байна. Мүнөө Чжоу Энь-лай Зүүн Пакистанай столица Даккада ерэбэ. Даккын хүн зон Чжоу Энь-лайе хүхюу баяртайгаар угтаба гэжэ Карачиин радио мэдээсэнэ.

Неру Лондонһоо мордобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Индиин Премьер-Министр Джавахарлал Неру декабриин 27-до Лондонһоо Дюссельдорф орохоёо самолёдто һуужа ниидэн гараба, тиигээд түрэл ороноо бусаха юм.

Кришна Менон Каирта ерэбэ

КАИР. (ТАСС). Индиин портфельгүй министр Кришна Менон декабриин 27-до эндэ ерээ.

Венгер арадта ахадүү ёһоной туһаламжа үзүүлэгдэбэ

БУХАРЕСТ, декабриин 29. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, хархис этэгээдүүдэй үймөөнһөө хохидоһон венгер арадта ахадүү ёһоной туһаламжа болгон, 13 миллион лей сэнтэй 3 мянган вагон нефтепродукт, лигнит, цемент, шэл, эм дом болон бусад юумэнүүд Венгриин Арадай Республикада эльгээгдэбэ.

ВЕНГРИДЭХИ БАЙДАЛ

Рождествогой һайндэрэй дүүрэһэнэй һүүлээр, декабриин 27-до бүхы Венгри дотор фабриканууд болон заводууд хүдэлмэрилжэ ороо, магазинууд, коммунальна предприятинууд болон гүрэнэй эмхи зургаанууд нээгдээ. Будапештдэхи Чепельскэ металлургическа комбинадта үглөөгүүрһээ эхилэн ажал хүдэлмэринь гуримтайгаар ябаа.

Будапештдэ һэргээн бодхоолгын хүдэлмэри үдэр ерэхэ тудам үргэдэнэ. Зам харилсаанай министерство болон Будапештын городской совет городой пионерскэ түмэр замые һэргээжэ, столицын пионернүүд болон һургуулиин үхибүүдтэ эрхим бэлэг бариба.

Нүүрһэнэй шахтанууд үдэр ерэхэ тудам промышленностьда түлишэ улам ехээр үгэнэ. Мишкольцын, Дьерэй, Дебреценэй, Сегедын, Капошварай болон промышленна бусад томо центрнүүдэй предприятинууд продукци улам ехээр үгэдэг боложо байна. (ТАСС).

Соносхол

Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ байгаа республикын ажалшадай шэн габьяата ажалые харуулһан һай һайн очерк болон рассказ найруулгануудые бэшэхэ конкурс «Бурят-Монголой үнэн» газетын редакци 1957 оной январиин 1-һээ соносхобо. Коммунизмын материальна үндэһэн болгошо элбэг дэлбэг билтарма баялигые байгуулжа байгаа советскэ хүнүүдэй шэн зоригто, баатарлиг ажал, тэдэнэй ажаябадал тухай тэдэ зохёолнууд соогоо авторнуудынь бэшэхэ байна. Тиихэдээ доро дурсагдаһан темэнүүдые хараадаа абалсаа һаань һайн байгаа гэжэ редакци тоолоно.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТАЛААР: техническэ дэбжэлтэ, техникые хүгжөөхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха ба бүтээсыень дээшэлүүлхэ тухай; уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод тухай; түрүү шахтёрнуудай дүй дүршэл тухай; ажалай тоосоон ба арьбалалтын гурим тухай; ритмичнээр, нэгэ жэгдээр ажаллаха; барилгада индустриальна арга метод дэлгэрүүлхэ тухай гэхэ мэтэ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТАЛААР: хүдөө ажахые түсэблэхэ шэнэ гурим тухай; колхозниугуудые урмашуулан ажалдань бүри жүдхэмжэтэй болгохо, 30 мянгатанай, МТС-үүдэй хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй, малшадай хүдэлмэри тухай; шэнэ ба боро газарые элдүүрилгэ; кукуруза ехээр тарижа, һайнаар ургуулдаг болохо; хүдөө ажахын хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха; түрүү дүй дүршэл ба эрдэм наукын туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ; хүсэ, зөөри багаар гаргажа, хүдөө ажахын продукци ехээр абаха; социалистическэ мүрысөөн тухай гэхэ мэтэ.

КУЛЬТУРЫН БА АЖАҺУУДАЛАЙ ТАЛААР: дунда һургуули дүүргээд, үйлэдбэридэ хүдэлхэеэ ошогшод тухай; политехническэ һуралсал; залуу мэргэжэлтэдэй, врачуудай, барилгашадай ажал; үтэлһэн хүнүүдэй (пенсионернүүдэй) ажал; хүдөөгэй уранһайханай самодеятельность, тэрээндэ хабаадагшад тухай гэхэ мэтэ. Инаг дуран, нүхэрэй ёһоной хани барисаан тухай.

Тус конкурсын дүн 1957 оной майн нэгэн болотор гаргагдаха юм.

Эрхим зохёолнуудта иимэ шангууд үгтэхөөр тодорхойлогдоно:

ОЧЕРКНУУДААР: 1-дэхи шан (нэгэ) — 1500 түхэриг, 2-дохи шан (нэгэ) — 1000 түхэриг, 3-дахи шан (нэгэ) — 750 түхэриг.

РАССКАЗУУДААР: 1-дэхи шан (нэгэ) — 1500 түхэриг, 2-дохи шан (нэгэ) — 1000 түхэриг, 3-дахи шан (нэгэ) — 750 түхэриг.

«Бурят-Монголой үнэн» газетын редакци.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37 отделов: партийной жизнь, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16

Н—00646. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 7023.